

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา. แนวทางปฏิรูปการศึกษาสำหรับรัฐบาลใน
อนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น,
2518.

จุง เต ฟาน. ตารางวิเคราะห์ข้อทดสอบ, พิมพ์ในประเทศไทยโดยได้รับอนุญาตจาก
E.T.S. แห่งสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2518.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. คำบรรยายการสอนวิชา Programmed Instruction.
แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาคปลาย
ปีการศึกษา 2515.

ชวาล แพทย์กุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, 2516.

คำรง มัชฌมพันธ์. วิชาชุดครูประกาศนียบัตรครูมัธยมของคุรุสภา วิชาสังคมศึกษา ตอน 4
วิธีสอนสังคมศึกษา. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2516.

คำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา. ความทรงจำ. พระนคร:
โรงพิมพ์เจริญธรรม, 2494.

_____. "ตำนานเรื่องหยวนแลบ่อนเบี้ยในกรุงสยาม," ประชุมพงศาวดารภาคที่ 17.
พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2462.

_____. ลักษณะการปกครองประเทศไทยแต่โบราณ. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร:
โรงพิมพ์พัฒนาการอมสิน, 2498.

เตือนใจ ทองสำริต. บทเรียนสำเร็จรูป. แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.

ประคอง กรวรรณสุต. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2508.

เป็รื่อง กุญท. การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป, เอกสารประกอบการเรียนวิชา Multi-media Approach for Programmed Instruction ของนิสิตปริญญาโท สาขาโสต-ทัศนศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. (อัครสำเนา).

แบบเรียนสำเร็จรูป เรื่องการตั้งจุดมุ่งหมายในการสอน. พระนคร: มิตรสยามการพิมพ์, 2512.

พงศ์อินทร์ สุขขจร. ตำราวิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิชาสังคมศึกษา ตอน 3 ประวัติศาสตร์ไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ครูสภาลาดพร้าว, 2510.

พรเพ็ญ ชีรกุล. "การสอนวิชาประวัติศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์ โรงเรียนราษฎร์ในเขตนครหลวง." วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. (อัครสำเนา).

พานี แสงกิจ. "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510. (อัครสำเนา).

ไพฑูริย์ ช่างเรียน. ลักษณะสังคมและการปกครองของไทย. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

มาลี ตันติยุทธ. "การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่องการใช้สูตรหาพื้นที่สี่เหลี่ยม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 7." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516. (อัครสำเนา).

เรไร แหวนเกตุ. "การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่องลมบกลมทะเล สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 7." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516. (อัครสำเนา).

ลักขณา สุคนชวิท และคนอื่น ๆ. "บทเรียนแบบโปรแกรมชนิด Branching Programmed เรื่อง พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว." แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาคคนปีการศึกษา 2516. (อัดสำเนา).

วิจิตร ศรีสอาด. "เทคนิควิทยาการทางการศึกษา," ศูนย์ศึกษา, 9-10 (กันยายน - ตุลาคม, 2512), หน้า 21-31.

วิชัย เสวระมาตย์. การเลิกทาสในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2510.

ศึกษาธิการ, กระทรวง, กรมวิชาการ. หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง สมเด็จพระปิยะมหาราช ประโยชน์ขมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2516.

ศึกษาธิการ, กระทรวง, กรมสามัญศึกษา. ประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร . ประโยชน์ขมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518 ลำดับที่ 39/2517. พระนคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2518.

ศึกษาธิการ, กระทรวง, กรมวิสามัญศึกษา. ประมวลการสอนวิชาภาษาไทยและสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 ตามหลักสูตรประโยชน์ขมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญ) พุทธศักราช 2503. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2507.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประโยชน์ขมศึกษาตอนปลาย ม.ศ. 4-5-6 พุทธศักราช 2503. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2516.

สมสมัย ศรีสุทรพรรณ. โฉมหน้าศักดินาไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิชจำกั๊ด, 2517.

สุนทร สุนันท์ชัย. คู่มือวิชาการศึกษาเทคนิคและวิธีสอนวิชาสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ: สหพันธ์พิศ, 2514.

สุนันท์ ปัทมาคม. บทเรียนแบบโปรแกรม: การสร้างและการเขียนโปรแกรมการสอน. แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

สุนันท์ทา มั่นเสถวิทย์. "การสอนสังคมศึกษากับการส่งเสริมให้เด็กคิด," มิตรครู, ปีที่ 15 ฉบับที่ 8 (30 เมษายน, 2516), หน้า 16-19.

เส้าทอง สุกโสมณ. ประวัติศาสตร์ไทยฉบับพัฒนาการ ม.ศ.4-5. พระนคร: อักษรเจริญทัศน์, 2515.

สุวรรณา เอมประดิษฐ์. การศึกษาเรื่องบทเรียนสำเร็จรูป. รายงานประกอบวิชา Individual Study แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511.

อี เอช คาร์. "ประวัติศาสตร์คืออะไร," วารสารกรรมศาสตร์, ปีที่ 4 เล่มที่ 3 (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม, 2518), หน้า 91-103.

ภาษาอังกฤษ

Alcorn, Marvin D., and others. Better Teaching in Secondary Schools, New York: Holt Rinehart and Winston, Inc., 1937.

Barcus, Delbert and Pottle, Jack. "Programing the Constitution," Social Education, Vol. XXIX (January, 1965). pp. 29-31.

- Brune, Lester H. "Linear Program in Teaching History," Improving Colleges and University Teaching, Vol. XIX (Winter, 1971), pp. 16-19.
- Engle, Shirley H. "Decision Making : The Heart of Social Studies Instruction," Social Education. (November, 1960), pp. 301-304.
- Epstein, Beryl and Sam. The First Book of Teaching Machines.
New York: Frankin Walts, Inc., 1961.
- Estvan, Frank J. Social Studies in a Changing World: Curriculum and Instruction. New York: Harcourt, Brace & World, Inc., 1968.
- Fenton, Edwin. The New Social Studies. New York: Holt & Rinehart and Winston, Inc., 1967.
- Fry, Edward B. Teaching Machine and Programmed Instruction.
New York: McGraw-Hill Book Company, Inc., 1963.
- Glassman, Jerrold. Programmed Reading Teacher's Guide. New York: Globe Book Company, 1966.
- Guilford, J.P. Fundamental Statistics in Psychology and Education.
Tokyo: McGraw-Hill Kogakusha, Ltd., 1973.
- High, James. Teaching Secondary School Social Studies. New York: John Wiley & Sons, Inc., 1967.

Ingraham, Leonard W. "Programed Instructional Materials in Social Studies; 1964," Social Education, Vol. XXIX (January, 1965).

Lumsden, Keith G. "Programming in the Social Sciences," Programmed Instruction : Bold New Venture. London: Indiana University Press, 1969.

Mager, Robert F. Preparing Objectives for Programmed Instruction. San Francisco, California: Fearon, 1961.

Okunrotifa, P.O. "Attitudes of Nigerian Secondary School Children to Programmed Instruction in Geography," Education Research, Vol. 17 (February, 1975).

Patterson, James. "Problems in Social Studies Instruction in Thai High Schools," The Social Studies, Vol. LVII (February, 1966).

Phillips, Richard C. Teaching For Thinking In High School Social Studies. Massachusetts: Addison - Wesley Publishing Company, Inc., 1974.

Rossi, Peter H., and Biddle, Bruce J. The New Media and Education: Their Impact on Society. New York: Doubleday & Company, Inc., 1967.

Shafer, Susanne M. "Teaching Machines and the Social Studies," Social Education (February, 1961).

Stolurrow, L.M. Teaching by Machine. Washington: United States Government Printing Office, 1961.

Thomas, C.A. Programmed Learning in Perspective: A Guide to Program Writing. Chicago: Educational Methods, Inc., 1964.

Treffinger, Donald J., and Ripple, Richard E. "Programmed Instruction in Creative Problem Solving," Educational Leadership, Vol. 28 (March, 1971).

Wesley, Edgar Bruce. Teaching Social Studies in^o High Schools. Boston: D.C. Heath and Company, 1950.

Zettle, Herbert. "A Contemporary Approach for History Teaching," Improving College and University Teaching, Vol. XXI (Autum, 1973).

ភាគដេញ

ภาคผนวก ก.

ตารางการวัดความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

ข้อที่	P	r	ข้อที่	P	r
1	.80	.28	21	.27	.55
2	.30	.38	22	.59	.23
3	.65	.20	23	.43	.27
4	.57	.35	24	.50	.34
5	.69	.29	25	.35	.29
6	.37	.31	26	.46	.34
7	.33	.25	27	.31	.21
8	.23	.35	28	.48	.22
9	.57	.35	29	.70	.60
10	.78	.21	30	.36	.32
11	.31	.21	31	.44	.24
12	.23	.35	32	.48	.58
13	.25	.28	33	.62	.61
14	.21	.57	34	.55	.31
15	.41	.31	35	.22	.21
16	.24	.24	36	.52	.44
17	.42	.20	37	.35	.56
18	.59	.23	38	.44	.52
19	.32	.41	39	.62	.61
20	.41	.23	40	.31	.21

P = ระดับความยากง่าย

r = อำนาจจำแนก

ภาคผนวก ข.

การหาความเที่ยงของแบบทดสอบ (Reliability)

นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบตัวอย่างประชากร โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน มารวมกัน แล้วหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรของ คูเคอร์ ริชาร์ดสัน 20 (Kuder Richardson 20) สูตรในการคำนวณเป็นดังนี้

$$r_{tt} = \left(\frac{n}{n-1} \right) \left(\frac{\sigma_t^2 - \sum pq}{\sigma_t^2} \right)$$

$$r_{tt} = \text{สัมประสิทธิ์ของความเที่ยงของแบบทดสอบ}$$

$$\sigma_t^2 = \text{ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด (Total Variance) 28.562}$$

$$\sum pq = 9.0417$$

$$n = \text{จำนวนข้อกระทง (Item) 40 ข้อ}$$

$$r_{tt} = \left(\frac{40}{39} \right) \left(\frac{28.562 - 9.0417}{28.562} \right)$$

$$= 1.0256 (1 - .31656)$$

$$= .7009$$

∴ ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบเรื่อง "การเลิกทาสในสมัยรัชกาลที่ห้า"

$$\text{มีค่า} = 0.70$$

ภาคผนวก ค.

ตารางการเปรียบเทียบคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนบทเรียน
แบบโปรแกรมในการทดลองภาคสนาม จำนวน 100 คน

น.ร. คนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนเต็ม 40	คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 40	คะแนนความก้าวหน้า
1	25	39	14
2	23	39	16
3	23	37	14
4	23	38	15
5	22	37	15
6	22	36	14
7	22	39	17
8	22	34	12
9	22	35	13
10	22	39	17
11	21	37	16
12	21	38	17
13	20	35	15
14	20	38	18
15	20	39	19
16	20	37	17
17	20	36	16
18	20	39	19
19	19	38	19

น.ร. คนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนเต็ม 40	คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 40	คะแนนความก้าวหน้า
20	19	36	17
21	19	38	19
22	19	39	20
23	19	39	20
24	19	37	18
25	18	34	16
26	18	38	20
27	18	36	18
28	18	37	19
29	18	35	17
30	18	38	20
31	18	39	21
32	18	37	19
33	17	35	18
34	17	38	21
35	17	36	19
36	17	39	22
37	17	38	21
38	17	36	19
39	17	38	21
40	17	37	20
41	16	33	17

น.ร. คนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนเต็ม 40	คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 40	คะแนนความก้าวหน้า
42	16	35	19
43	16	34	18
44	16	38	22
45	16	38	22
46	16	36	20
47	16	34	18
48	15	37	22
49	15	36	21
50	15	30	15
51	15	35	20
52	15	39	24
53	15	38	23
54	15	32	17
55	15	37	22
56	14	36	22
57	14	37	23
58	14	36	22
59	14	35	21
60	14	34	20
61	14	38	24
62	14	37	23
63	14	39	25

น.ร. คนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนเต็ม 40	คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 40	คะแนนความก้าวหน้า
64	14	39	25
65	14	36	22
66	14	36	22
67	13	37	24
68	13	38	25
69	13	37	24
70	13	35	22
71	13	38	25
72	13	33	20
73	13	36	23
74	12	35	23
75	12	35	23
76	12	39	27
77	12	29	17
78	11	37	26
79	11	33	22
80	11	35	24
81	11	36	25
82	11	34	23
83	10	30	20
84	10	32	22
85	10	36	26

น.ร. คนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนเต็ม 40	คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 40	คะแนนความก้าวหน้า
86	10	34	24
87	10	32	22
88	10	38	28
89	9	37	28
90	9	33	24
91	9	36	27
92	9	37	28
93	8	34	26
94	8	36	28
95	8	37	29
96	8	30	22
97	8	32	25
98	7	35	28
99	7	30	23
100	7	33	26
รวม	1518	3604	2086
คะแนนเฉลี่ย	15.18	36.04	20.86
คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	37.95	90.10	52.15

ภาคผนวก จ.

การคำนวณเพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของการสอบก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม

ตั้งสมมติฐาน : คะแนนเฉลี่ยของการสอบก่อนเรียนบทเรียนเท่ากับคะแนนเฉลี่ยของการสอบหลังเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม

คำนวณมัธยิม เลขคณิตของผลต่าง $\frac{\sum d}{N} = (\bar{d})$

มัธยิมเลขคณิตของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนบทเรียนและหลังเรียนบทเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม

$$\begin{aligned}\bar{d} &= \frac{2086}{100} \\ &= 20.86\end{aligned}$$

คำนวณความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่าง
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่าง

$$\begin{aligned}S.D._d &= \sqrt{\frac{\sum d^2}{N} - \left(\frac{\sum d}{N}\right)^2} \\ &= \frac{44978}{100} - \frac{43514}{100} \\ &= 449.78 - 435.14 \\ &= 14.64 \\ S.D._d &= 3.83\end{aligned}$$

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่าง

$$\begin{aligned}\sigma_{\bar{a}} &= \frac{S.D.a}{\sqrt{N-1}} \\ &= \frac{3.83}{\sqrt{99}} \\ &= \frac{3.83}{9.95} \\ &= 0.38\end{aligned}$$

ค่านวณอัตราส่วนวิกฤต

$$\begin{aligned}z &= \frac{\bar{a}}{\sigma_{\bar{a}}} \\ &= \frac{20.86}{.38} \\ &= 54.24\end{aligned}$$

ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 z มีค่า 2.58 ค่า z ที่คำนวณได้มีค่า 54.24 เพราะฉะนั้นค่า z ที่คำนวณได้ 54.24 $>$ 2.58 ดังนั้น ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงอาจกล่าวได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วการเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น

ภาคผนวก ฉ.

หลังจากผู้วิจัยได้ทำการทดลองชั้นภาคสนามแล้วยังได้พบข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งควรได้รับการแก้ไขดังนี้ คือ

1. เนื้อหาในกรอบที่ 12 ยังคลุมเครือและสับสนอยู่

กรอบที่ 12

ความเป็นมาของประเพณีทาส

นักเรียนได้ทราบแล้วว่า ฐานะของทาสในสังคมไทยนั้นค่าท้อยเพียงใด แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องของทาส มิใช่มีเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น ทาสมีอยู่ในเกือบทุกประเทศ ประเพณีทาสมีมาแต่สมัยคึกคักบรรพบุรุษพัน ๆ ปีมาแล้ว คำว่า ทาส เป็นภาษาบาลีและสันสกฤต ภาษาไทยเรียกว่า ข้า เจ้าของทาส เรียกว่า เจ้าข้า

ประเพณีทาสเกิดจากการที่คนสมัยก่อนทำศึกสงครามต่อกัน ฝ่ายที่มีชัยยอมให้อำนาจกษัตริย์เขลาให้เป็นข้ารับใช้การงานไปจนตลอดชีวิต ทาสจำพวกนี้เรียกว่าทาสเขลา แต่ต่อมามีทาสประเภทอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีก ดังจะได้กล่าวรายละเอียดในบทต่อไป

ประเพณีทาสของชนชาวไทย จะมีมาแต่เมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานเป็นที่ชัดเจนนัก
ตามที่สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพทรงนำมากล่าวไว้ในปาฐกถา เรื่อง "...
ลักษณะการปกครองประเทศสยามแต่โบราณ..." ก็ทรงกล่าวพอสรุปได้ว่าในสมัยสุโขทัย ไม่ปรากฏว่ามีทาสกรรมกร คงเริ่มมีในสมัยอยุธยาโดยได้รับอิทธิพลมาจากขอม แต่ สมเด็จพระศรีสุทรมรรณ (จิตร ภูมิศักดิ์) ได้อ้างไว้ในหนังสือ เรื่อง "โฉมหน้าศักดินาไทย" ว่า ปรากฏพบเรื่องราวของทาส ในสมัยสุโขทัย ในกฎหมายลักษณะโจร ซึ่งจารึกในหลักศิลาพบที่ริมทางเข้าวัดมหาธาตุเมืองสุโขทัย

อย่างไรก็ตาม มีหลักฐานแน่ชัดว่า สมัยอยุธยาตอนต้น ได้มีกฎหมายกล่าวถึงทาส
ในคัมภีร์พระธรรมศาสตร์แล้ว ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าสามพระยา (พระบรมราชาธิราชที่ 2)

ต่อมา ประเพณีทาสนี้ก็ไดตกทอดมาถึงสมัยต้นแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งสันนิษฐานว่า จะเป็นสมัยที่ระบบทาสในแผ่นดินไทยได้เจริญ และขยายตัวขึ้นมาก จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้เลิกในปี พ.ศ. 2417

เนื้อหาตรงที่ขีดเส้นใต้ไว้ปรากฏว่า ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถตอบคำถาม
ในกรอบที่ 13.1 ได้ถูกต้อง

คำถามในกรอบที่ 13.1 ถามว่า

"จากบทความในกรอบที่ 12 ทำให้ทราบว่า มีกฎหมายรับรองการมีทาสเป็น
ครั้งแรกในไทยในสมัยใด ?"

ก. สุโขทัย

ข. อโยธยา

ค. รัตนโกสินทร์

คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ ข. ทั้งนี้เพราะในสมัยนี้ได้มีการตรากฎหมายลักษณะทาส
ขึ้นเป็นครั้งแรก แต่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบ ข้อ ก. เพราะเข้าใจว่า กฎหมายลักษณะโจร
ที่กล่าวถึงทาสไว้บ้างในสมัยสุโขทัยนั้น เป็นกฎหมายลักษณะทาส

ดังนั้น เพื่อป้องกันการสับสนและความเข้าใจผิด ผู้ที่จะนำบทเรียนนี้ไปใช้ควรตัด
คำว่า กฎหมายลักษณะโจร ออกไป และแก้ไขดังนี้

"...ปรากฏพบเรื่องราวของทาสในศิลาจารึกสมัยสุโขทัย ซึ่งศิลาจารึก
ดังกล่าวพบที่ริมทางเข้าวัดมหาธาตุ เมืองสุโขทัย...

...อย่างไรก็ตาม มีหลักฐานแน่ชัดว่า สมัยอโยธยาตอนต้น สมเด็จพระเจ้า
สามพระยาโปรดให้ตรากฎหมายลักษณะทาสขึ้นเป็นครั้งแรก จึงนับได้ว่า ในสมัยนี้มีกฎหมาย
รับรองว่าการมีทาสเป็นเรื่องถูกต้องทางกฎหมายเป็นครั้งแรก..."

และแก้ไขคำถามในกรอบ 13.1 ใหม่ เป็นดังนี้คือ

"จากบทความในกรอบที่ 12 ทำให้ทราบว่า กษัตริย์ไทยในสมัยใดที่ทรงตรา
กฎหมายรับรองการมีทาสขึ้นเป็นครั้งแรกในไทย ?"

ก. สุโขทัย

ข. อโยธยา

ค. รัตนโกสินทร์

2. กรอบที่ 31

ตัวเลือกว่าข้อ ก. ทำให้นักเรียนเข้าใจผิดได้ ถ้าอ่านไม่ระวังก็จะตอบผิด

"ดังนั้นนอกจากนายทาสจะได้ผลประโยชน์ในคานแรงงานจากทาสแล้ว ยังได้
ประโยชน์อื่น ๆ ในข้อใดอีก ?

- ก. นายทาสมีสิทธิที่จะเพิ่มค่าตัวทาสได้ตามใจชอบ
- ข. นายทาสจะใช้ทาสไปตีทักท้วง หรือทำกิจการอันตรายต่าง ๆ แทนตนได้
- ค. นายทาสจะใช้ทาสได้ทุกประการ และยังสามารถฆ่าเขียนตีทาสได้ตาม
ใจชอบ"

ควรแก้ไข เป็น

"ค. นายทาสจะใช้ทาสได้ทุกประการ อีกทั้งยังสามารถเขียนตี และฆ่าทาส
ของตนได้ตามใจชอบ"

3. คำถามในข้อทดสอบย่อยของตอนที่ 1 ข้อที่ 29 ที่ว่า

"29. ลูกทาส คือ"

ควร เปลี่ยน เป็น "ทาสในเรือนเบี้ย คือ....." จะเหมาะสมกว่า

4. คำถามในข้อทดสอบย่อยของตอนที่ 1 ข้อที่ 33 ที่ว่า

"33. สภาพทาง _____, _____, _____,

สนับสนุนการมีทาสในประเทศไทย"

ควรแก้เป็น

"33. สภาพทาง ก. _____ ข. _____ ค. _____

ของไทยสนับสนุนการมีทาสในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น."

ประวัติการศึกษา

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวมาลี โตสกุล

วุฒิการศึกษา

ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาโบราณคดี
คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2513

ตำแหน่งหน้าที่

ครูโรงเรียนวิทยานุกูลนารี จังหวัดเพชรบูรณ์